

DNEVNA PRIPEMA ZA VJERONAČNI SAT

OPĆI PODATCI O VJERONAČNOM SATU

Škola: OŠ Sikirevci, SIKIREVCI

Razred: 6 (šesti)

Vjeroučiteljica: sestra Petra Toman

Nastavna cjelina: Crkveni jezik i kultura

Nastavna tema: Liturgijski predmeti, jezik i glazba

Nastavna jedinica: Liturgijski predmeti

Ključni pojmovi: Liturgijski predmeti, kalež, plitica, ciborij, pokaznica

CILJ: prepoznati liturgijske predmete i njihovu primjenu kod svete mise

ISHODI:

Obrazovni: nabrojati liturgijske predmete

Odgojni: prepoznati namjenu pojedinog liturgijskog predmeta

Djelatni: prepoznati način ophođenja s liturgijskim predmetima

Metodički sustav: Meditacijsko -stvaralački

Oblici rada: Frontalni, individualni

Aktivnosti učenika: molitva, razgovor, uočavanje, prepoznavanje, oblikovanje, lijepljenje, ukrašavanje

Nastavne metode: razgovor, izlaganje, promatranje, stvaralačko izražavanje, demonstriranje

Nastavna sredstva: riječ vjeroučiteljice, prezentacija, oblikovanje

Nastavna pomagala: računalo, LCD projektor, plastične boce, gips, ljepilo, lak sprej

Korelacija: Likovna kultura (oblikovanje „zlatnog kaleža“)

Plan ploče:

Liturgijski predmeti

Pitanja za provjeru ishoda:

Nabroj liturgijske predmete!

Koji su liturgijski predmeti nužni kod svake svete mise!

Zašto je kalež redovito od plemenite kovine?

Izvori za pripremanje nastavnika:

- Pozvani na slobodu, priručnik za vjeroučitelje, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2004.

Izvori za pripremanje učenika: Pozvani na slobodu, udžbenik za katolički vjeronauk šestog razreda osnovne škole, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2014.

GLOBALNA STRUKTURA SATA:

Meditativno - molitveni početak
Najava teme
Prvi susret s tekstom
Meditacija u užem smislu
Stvaralačko izražavanje
Međusobna komunikacija
Sinteza s aktualizacijom
Meditativno - molitveni završetak

TIJEK SATA:

Meditativno – molitveni početak:

Pozdravljam učenike sa Hvaljen Isus i Marija i pozivam na zajedničku molitvu Zdravomarije!

Najava teme:

Budući da smo za danas ponijeli materijal za izradu „zlatnog kaleža“, vjerujem da svatko od nas zna da se kalež upotrebljava isključivo kod svete mise! Najprije ćemo upoznati i druge predmete koji se upotrebljavaju kod svete mise. Naša je današnja tema: Liturgijski predmeti! (*naslov zapisujem na ploču, a učenici u svoje bilježnice*)

Prvi susret s tekstom (izlaganje teme):

(Pomoću Power Point prezentacije predstavljam pojedine liturgijske predmete, uključujući i učenike u razgovor):

Prvo što na oltaru uočavamo jest: križ. Križ koji stoji na sredini oltara zovemo oltarni križ. No postoji i križ koji se nosi u ulaznoj procesiji i smješta pokraj oltara. Ako postoji ovaj procesijski križ nije potreban križ na oltaru.

Pogledajmo što još imamo na oltaru prije početka svete mise! Svijeće!

Najčasniji predmeti u svetoj misi su oni koji dolaze u doticaj sa Tijelom i Krvlju Kristovom: kalež i patena.

Kalež je časa u koju se za vrijeme svete mise ulijeva voda i vino. Dijelovi su mu čaška, čvor i podnožje. Mora biti izrađen od plemenite kovine, a čaška iznutra obvezno od zlata. Svećenik u njemu prinosi žrtveni dar Bogu Ocu, kao što je i Krist na Posljednjoj večeri. Stoga nas kalež sjeća na Kristov kalež, ali i na kalež muke koju je za nas podnio. A zlato od kojega je izrađen podsjeća nas na Kristovu neizmjernu ljubav prema nama.

Patena – plitica koja se stavlja na kalež, je okrugao pozlaćen plitki tanjurić na kojega se stavlja velika hostija i prikazuje Bogu.

Kaležu i pateni pripadaju ovi tekstilni predmeti: korporal, purifikatorij ili kaležnjak i pala.

Korporal dolazi od riječi korpus što znači tijelo. Imamo li u razredu ministranta ili ministranticu koji bi nam rekli gdje i kako se stavlja korporal? (*prvi se razvije na oltar i na njega se stavlja kalež i patena*). A purifikatorij ili kaležnjak? (*platneni rupčić za otiranje kaleža*). A pala? (*četverouglasti uštirkani laneni pokrovac koji se stavlja na kalež*). ampulice – vrčići, posudice za vino i vodu, mogu biti od stakla ili kovine.

Ostalo liturgijsko posuđe i predmeti koji se koriste kod svete mise i drugih liturgijskih čina su:

Ciborij ili čestičnjak – dolazi od riječi cibus što znači hrana. To je kalež s ovećom čaškom i poklopcem u kojem se čuvaju posvećene hostije i pohranjuje se u Svetohranište.

Monstranca ili pokaznica – svečana posuda u kojoj se čuva i izlaže Presveto Tijelo Kristovo na klanjanje ili za nošenje u procesiji.

Tu imamo sliku škropila i kadionice.

I na kraju pogledajmo još jednom oltar. Na početku smo vidjeli križ i svijeće na oltaru. Kao bitni dio oltara dodajmo još i cvijeće. Ono nas podsjeća na svetost i svečanost događaja koji se na oltaru zbiva.

Meditacija u užem smislu:

(*ova faza je već prisutana u prethodnoj*)

Još jedanput, u tišini polako pokazujem slajdove i pozivam učenike na promatranje.

Stvaralačko izražavanje:

Sada ćemo pristupiti izradi „zlatnog kaleža“! Svaki učenik izrađuje svoj kalež. (*za to je svaki učenik donio dvije plastične boce od 0,3 l i 1,5 l, plitku okruglu posudicu - od margarina, ljepilo za drvo i škare*). Prisjetimo se da kalež ima tri dijela: čašku čvor i podnožje. Za podnožje ćemo izliti smjesu od gipsa u okruglu posudicu i u sredinu umetnuti na pola prerezanu manju plastičnu bočicu. Najprije prerežimo manju bočicu da polovica na kojoj je čep ostane uredna. Dok vi režete plastičnu bočicu, ja ću staviti malo vode u gips, pripremiti smjesu i svakome uliti u posudicu. Tada vi umetnite u sredinu polovicu bočice s čepom okrenutim gore. Dok se to stvrdne, prerežimo veću bocu, da nam polovica s čepom bude urednija – predstavljat će nam čašku kaleža. Čašku možemo i ukasiti ljepilom za drvo. Koju biste riječ rado napisali na čašku kaleža? (*IHS, Euharistija, Ja sam kruh života, ...*) Ili biste rado nešto nacrtali? Što? (*grozd, klasje, žito*). Dok se to suši izvadimo iz okrugle posudice podnožje. Tko želi može i njega ukasiti obrubom. Tada na umetnutu polovicu bočice zalijepimo polovicu veće boce (spojimo čepove) i tako dobijemo čvor. Kaleže posprejamo zlatnim lak sprejom.

Medusobna komunikacija:

Kako ste se osjećali dok ste izrađivali kalež? (*važno, ponosno, sa strahom hoću li uspjeti*).

Može li ovaj kalež poslužiti kod svete mise? (*Neeeee*) Zašto ne? (*Nije pravi.*) Što znači to da nije pravi? Od čega je napravljen kalež koji se koristi kod svete mise? (*Od plemenite kovine.*) Zašto kalež treba biti od plemenite kovine i unutrašnjost čaške od zlata? (*Jer služi najuzvišenijemu: Kristova Krv je u njemu.*)

Sinteza s aktualizacijom:

Uz kalež, koji je još liturgijski predmet važan kod svete mise? (*Patena.*) Sjećate li se kako se zove onaj kalež koji ima poklopac i u njemu se spremaju posvećene hostije u svetohranište? (*Ciborij.*) Što su ampulice? A što bi bila monstranca ili pokaznica?

S liturgijskim predmetima uvijek treba postupati svečano i dostojanstveno, misleći na njihovu svrhu!

Zato ćemo i ovaj kalež koji je svatko od vas napravio - svatko ima svoj kalež! – ponijeti svojim kućama. Neka vas podsjeća na nedjeljnu svetu misu, na Isusovu ljubav koju ima prema nama i kojom nas privlači na zajedništvo kod oltara, na blagovanje Njegova Tijela. I budimo odvažni: Isusu na ljubav uzvraćati ljubavlju!

Molitveno – meditativni završetak:

Ostanimo sjediti, pogled zadržimo na svom „zlatnom kaležu“ i zahvalimo dobrom Bogu zajedno moleći: Slava Oci i Sinu i Duhu Svetomu ...

Molitvu završavamo znakom križa.